

Чернівецький національний університет імені Юрія Федьковича
Факультет іноземних мов
Кафедра германського, загального і порівняльного мовознавства

“ЗАТВЕРДЖУЮ”
Декан факультету іноземних мов
проф. Ірина ОСОВСЬКА

“31” серпня 2022 року

РОБОЧА ПРОГРАМА
навчальної дисципліни
СОЦІОЛІНГВІСТИКА
вибіркова

Освітньо-наукова програма «Філологія»

Спеціальність	035 Філологія
Галузь знань	03 Гуманітарні науки
Рівень вищої освіти	третій (доктор філософії)
Факультет	іноземних мов
Мова навчання	українська

Чернівці

Робоча програма навчальної дисципліни «Соціолінгвістика» складена відповідно до освітньо-наукової програми «Філологія» за спеціальністю 035 Філологія, галузь знань 03 Гуманітарні науки, затвердженої Вченою радою Чернівецького національного університету імені Юрія Федьковича (Протокол №13 від «28» грудня 2021 року).

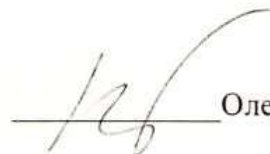
Розробники:

Світлана КІЙКО, доктор філологічних наук, професор, завідувач кафедри германського, загального і порівняльного мовознавства

Затверджено на засіданні кафедри германського, загального і порівняльного мовознавства

Протокол № 1 від «30» серпня 2022 року

**В.о. завідувача кафедри германського,
загального і порівняльного мовознавства**

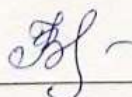
Олена КУДРЯВЦЕВА

Схвалено методичною радою факультету іноземних мов

Протокол № 1 від «30» серпня 2022 року

Голова методичної ради

факультету іноземних мов

Ірина БЕЖЕНАР

1. Мета навчальної дисципліни

Курс «Соціолінгвістика» є дисципліною вільного вибору у блоці професійної підготовки майбутніх докторів філософії. Курс передбачає лекційні і практичні заняття, а також самостійну роботу аспірантів. Соціолінгвістика розвивається на стику мовознавства, соціальної психології та етнографії і вивчає проблеми, пов'язані із соціальною природою мови, її суспільними функціями, механізмом впливу соціальних чинників на мову, роллю мови у житті суспільства. Мета курсу – ознайомити здобувачів з теоретичними і практичними основами сучасної української і зарубіжної соціолінгвістики і способами їх розв'язання, розкрити характер соціальних чинників, що визначають розвиток мови й її суспільну природу, взаємодію з іншими мовами тощо, показати нерозривний зв'язок мови з культурою народу, що нею розмовляє.

Завдання:

Дисципліна передбачає вивчення теоретичних основ соціолінгвістики як розділу мовознавства, що досліджує зв'язок мовних явищ і мовних одиниць з соціальними чинниками, засвоєння основних понять і категорій соціолінгвістики, опанування соціолінгвістичних методів і прийомів аналізу, досягнення комплексного розуміння проблем «мова і суспільство», «мова і етнос», «мова і масова комунікація» тощо.

Компетенції, якими має оволодіти аспірант у процесі вивчення навчальної дисципліни:

Інтегральна компетентність. Здатність продукувати нові ідеї, розв'язувати комплексні проблеми в галузі філології в межах професійної, наукової та дослідницько-інноваційної діяльності, застосовувати методологію наукової та педагогічної діяльності, а також проводити власне наукове дослідження, результати якого мають наукову новизну, теоретичне та практичне значення на міжнародному та національному рівні.

Загальні компетентності (ЗК):

ЗК 1. Здатність до абстрактного мислення, аналізу та синтезу філологічних знань.

ЗК 3. Здатність до проведення самостійних досліджень на високому рівні з опертям на найновіші світові здобутки в галузі філології.

ЗК 4. Здатність до пошуку, обробки та аналізу інформації з різних джерел: фахової літератури, електронних баз.

ЗК 5. Здатність самостійно генерувати нові ідеї та застосовувати теоретичні знання в практичних ситуаціях.

ЗК 6. Здатність критично оцінювати наукові здобутки інших дослідників та свої власні.

ЗК 9. Здатність до міжособистісного спілкування, дотримання вимог професійної етики, уміння взаємодіяти та комунікувати з іншими фахівцями в галузі філології.

ЗК 11. Здатність ініціювати, організовувати і проводити комплексні теоретичні та практичні дослідження у філологічній галузі.

ЗК 13. Здатність усвідомлювати роль і значення науки в культурі, зв'язок з іншими формами знання, вплив на проблеми інформаційного суспільства.

ЗК 14. Здатність проводити оригінальні дослідження, результати яких матимуть практичне застосування на вітчизняному та міжнародному рівнях.

ЗК 15. Здатність діяти на основі етичних міркувань (наукова коректність та толерантність) та уміти запобігати конфліктам під час наукових чи професійних дискусій.

ЗК 16. Здатність конструктивно взаємодіяти з учасниками освітнього процесу при вирішенні складних теоретико-прагматичних питань.

ЗК 17. Здатність до формування системного наукового та загальнокультурного світогляду.

ЗК 18. Здатність до планування часу, самоорганізації та самоконтролю.

ЗК 20. Здатність до усвідомлення норм наукової етики та дотримання правил академічної доброчесності.

ЗК 21. Здатність у процесі наукових досліджень виявляти повагу до людської гідності (відмова від домінування, заподіяння шкоди й насильства) незалежно від статевої та гендерної самоідентифікації; здатність усвідомлено визнавати різноманіття підходів до права бути іншим.

Фахові компетентності (ФК):

ФК 1. Здатність використовувати знання з філології для доповнення наявних системних світоглядних знань, концепцій на основі вивчення нових фактів і явищ.

ФК 3. Здатність виокремлювати з накопичених спостережень ті, які можна безпосередньо застосовувати у власній науковій діяльності.

ФК 4. Здатність запам'ятовувати та відтворювати факти, терміни, основні поняття, правила і теорії.

ФК 7. Здатність удосконалювати та розвивати свій інтелектуальний і загальнокультурний рівень, професійно застосовувати знання з обраної філологічної галузі – мовознавства.

ФК 8. Здатність вільно й критично послуговуватися спеціальною науковою термінологією в обраній галузі філологічних досліджень; обґрунтовувати оптимальний вибір термінів (при наявності синонімічних); за необхідності пропонувати нові спеціалізовані терміни та поняття.

ФК 9. Здатність чітко, логічно та послідовно висловлювати думку, досконало спілкуватися усною і писемною формами української мови.

ФК 11. Здатність знаходити, відбирати й інтерпретувати наукові матеріали в першоджерелах і фаховій літературі.

ФК 12. Здатність методично грамотно працювати з текстами наукових джерел; екстраполювати засвоєні знання, уміння, навички з філологічних дисциплін у методологію власних дослідницьких проєктів.

ФК 13. Здатність виявляти феномен національної культури з опертям на розуміння її мовної специфіки.

ФК 15. Здатність використовувати теоретичні знання про основні напрями досліджень у площині сучасного українського та зарубіжного мовознавства, зокрема у галузях комунікативної, когнітивної та зіставної лінгвістики, у сфері дискурсології, лексикології, концептології, ономастики, соціолінгвістики, а також у межах гендерного та лінгвокультурологічного підходів до мови.

ФК 17. Здатність аналізувати та вирішувати проблеми в галузі порівняльно-типологічного й діяхронійного мовознавства через використання теоретичних та експериментальних методів.

ФК 21. Здатність інтерпретувати мовні факти, пов'язані з контактуванням мов, інтерференцією та змішуванням мов, диглосією та білінгвізмом.

2. Програмні результати навчання:

ПРН 1. Здатність аналізувати сучасні новітні концептуальні та методологічні знання з філології та суміжних галузей знань.

ПРН 2. Здатність застосовувати та аналізувати праці провідних українських та зарубіжних учених, наукових шкіл та фундаментальних праць у власній сфері дослідження.

ПРН 7. Уміння формулювати наукову проблему з урахуванням сучасних наукових тенденцій.

ПРН 8. Уміння аналізувати наукові праці з філології, виявляти дискусійні та малодосліджені питання.

ПРН 10. Уміння визначати інформаційну цінність джерел через порівняльний аналіз з іншими джерелами.

ПРН 11. Уміння визначати найефективніші методи дослідження в галузі філології, використовуючи міждисциплінарні підходи та зв'язки.

ПРН 12. Уміння вести спілкування в галузі філології з науковою спільнотою та громадськістю в діалоговому режимі.

ПРН 16. Уміння застосовувати професійні знання в приватній, суспільній, професійній та освітніх сферах спілкування в багатонаціональному середовищі та з представниками інших культур.

ПРН 19. Уміння демонструвати філологічну освіченість, знання теорії, історії, етапів формування і розвитку мовознавчої та літературознавчої науки, персоналій; обізнаність із надбаннями світової літератури, перекладними текстами; користуватися словниками та тезаурусами різних типів, довідниками, інтернет-ресурсами та електронними посібниками.

ПРН 23. Уміння конструктивно діяти, дотримуючись принципів соціальної відповідальності на основі етичних принципів.

ПРН 25. Уміння підготувати на основі самостійно отриманих результатів та успішно захистити дисертаційне дослідження.

ПРН 27. Уміння аналізувати мовні явища в різних аспектах: історичному, семантичному, стилістичному, функціональному, етимологічному, соціолінгвістичному, соціокультурному та ін.

ПРН 28. Уміння визначати основні орієнтири дослідження мовних та мовленнєвих явищ на сучасному етапі розвитку лінгвістики.

ПРН 33. Уміння аналізувати й оцінювати заходи мовної політики, прогнозувати їхні наслідки тощо.

ПРН 34. Уміння практично застосовувати навички гендерної культури, виходячи із засад та принципів гендерної рівності та принципів гендерної демократії.

3. Опис навчальної дисципліни

Найменування показників	Галузь знань, спеціальність, освітньо-кваліфікаційний рівень	Характеристика навчальної дисципліни	
		денна форма навчання	заочна форма навчання
Кількість кредитів 3	Галузь знань 03 Гуманітарні науки Спеціальність 035 Філологія	вибіркова	
Модулів 2		Рік підготовки:	
Індивідуальне науково-дослідне завдання (назва)		Семестр	
Загальна кількість годин – 90 кредитів – 3		Лекції	
Тижневих годин для денної форми навчання: аудиторних – 2 самостійної роботи – 4		10 год.	2
	Освітньо-кваліфікаційний рівень: третій (доктор філософії)	Практичні, семінарські	
		5 год.	2
		Лабораторні	

		-	-
		Самостійна робота	
		75 год.	86
		Індивідуальні завдання:	
		-	-
		Вид контролю: залік	

3.1. Загальна інформація

Соціолінгвістика												
Форма навчання	Рік підготовки	Семестр	Кількість			Кількість годин						Вид підсумкового контролю
			кредитів	Годин	змістових модулів	лекції	практичні	семінарські	лабораторні	самостійна робота	індивідуальні	
Денна	1	2	3,0	90	2	5	10	-	-	75	-	залік
Заочна	1	2	3,0	90	2	2	2			86		залік

ЗМІСТ НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

Навчальний матеріал дисципліни структурований за модульним принципом і складається з двох навчальних модулів, а саме:

- модуля № 1 «**Основні поняття і методи соціолінгвістичних досліджень**»,
- модуля № 2 «**Мовна політика і мовне планування**», кожен з яких є логічною завершеною, відносно самостійною, цілісною частиною навчальної дисципліни, засвоєння якої передбачає проведення модульної контрольної роботи та аналіз результатів її виконання.

3.2. Дидактична карта навчальної дисципліни

Назви змістових модулів і тем	Кількість годин											
	денна форма						Заочна форма					
	усього	у тому числі					усього	у тому числі				
		Л	П	лаб	інд	с.р.		л	п	лаб	інд	с.р.
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13
Змістовий модуль 1. Основні поняття і методи соціолінгвістичних досліджень												
Тема 1. Предмет і завдання соціолінгвістики. Історія становлення і розвитку соціолінгвістичних досліджень.	17	1	2			14						
Тема 2. Поняттєвий апарат соціолінгвістики. Основні методи соціолінгвістичних досліджень.	17	1	2			14						
Тема 3. Соціальні аспекти формування національної мови.	16	1	2			13						
Разом за змістовим модулем 1	50	3	6			41						
Змістовий модуль 2. Мовна політика і мовне планування												

Тема 4. Білінгвізм. Лінгвістичний, психологічний і соціологічний аспекти дослідження білінгвізму. Інтерференція.	20	1	2		17						
Тема 5. Мовна поведінка. Мовна політика та мовне планування	20	1	2		17						
Разом за змістовим модулем 2	40	2	4		34						
Усього годин	90	5	10		75						

3.2.1. Теми практичних завдань

№	Назва теми	К-сть год.
1	Місце соціолінгвістики серед інших наук про мову і суспільство. Основні напрями гендерної лінгвістики: відображення статі в лексиці і фразеології, гендерні ознаки мовної картини світу, особливості мовлення чоловіків і жінок.	2
2	Роль різних соціальних верств у формуванні національної мови. Койне та соціолекти як необхідні форми існування мови, що передують формуванню літературної мови.	2
3	Соціорівні української / англійської/ німецької мов. Специфіка форм розмовного мовлення в урбаністичних середовищах сучасної України / Англії, США / Німеччини, Австрії, Швейцарії. Соціальні діалекти. Формування сленгу і жаргону в сучасному українському / англійському / німецькому мовленні.	2
4	Типи білінгвізму. Диглосія. Поняття мовної стійкості. Мовна інтерференція та її рівні. Суржик як мішана форма мовлення. Піджини, креольські мови, лінгва франка.	2
5	Мовна поведінка в мовно неоднорідному суспільстві. Мовні коди та їх перемикання. Мовне питання як об'єкт маніпулятивних стратегій. Мовне планування в зарубіжних країнах. Мовна політика в Україні. «Європейська хартія регіональних та міноритарних мов» та особливості її ратифікації в Україні	2

3.2.2. Самостійна робота

№	Назва теми	К-сть год.
1	Основні напрями соціолінгвістичних досліджень. Синхронійна соціолінгвістика. Діахронійна соціолінгвістика. Макро- і мікросоціолінгвістика.	3
2	Теоретична і експериментальна соціолінгвістика. Соціолінгвістика і соціологія мови. Прикладна соціолінгвістика	3
3	Зв'язки соціолінгвістики з іншими галузями (соціологією, психолінгвістикою, етнолінгвістикою, історією народу, історією літературної мови)	3
4	Літературна мова. Основні ознаки літературної мови.	3
5	Історія правописної кодифікації української, англійської, німецької літературних мов як соціолінгвістична проблема	3
6	Мовна свідомість: структура, типологія, виховання.	3
7	Національна і мовна ідентичність у багатонаціональному суспільстві.	3
8	Юридичний аспект понять «державна мова», «офіційна мова», «національна мова». Функції державної мови.	3
9	Мовне питання як об'єкт маніпулятивних стратегій.	3
10	Мова тоталітарного режиму. Мовна специфіка комуністичної і фашистської пропаганди.	3

11	Аналіз офіційно-ділового стилю радянської доби і періоду диктатури в німецькомовних країнах.	3
12	Функціональна роль розмовно-побутових форм мовлення в сучасних українських, англійських, німецьких різножанрових текстах.	3
13	Суржик. Визначення суржику. Історія формування. Сфери поширення	3
14	Мовне портретування як комплексний метод дослідження мовної ситуації в регіоні (населеному пункті).	3
15	Основні підходи до вивчення мовної особистості.	3
16	Особливості українсько-російського білінгвізму в різних регіонах України.	3
17	Поняття мовного ландшафту. Методи та прийоми дослідження.	3
18	Практичне використання кількісних методів аналізу соціолінгвістичної інформації (на прикладі наявних соціопитувань)	3
19	Носій мови в соціальній структурі суспільства. Соціальна нерівність. Мовна специфіка соціологічних понять. Мовна соціалізація.	3
20	Демографія як дисципліна, допоміжна для соціолінгвістики. Джерела демографічної інформації. Основні демографічні показники. Міське і сільське населення.	3
21	Методи соціолінгвістики. Відбір інформантів.	3
22	Методи збору матеріалу. Спостереження, включене спостереження. Усне інтерв'ю. Анкетування. Тести	3
23	Аналіз письмових джерел. Масові обстеження носіїв мови.	3
24	Співвідношення напрямів і методів соціолінгвістичних досліджень Обробка і представлення статистичних результатів.	3
25	Мова і релігія. Мовна політика в галузі освіти і у видавничій справі. Знання мови і службова кар'єра	3
Разом		75

4. Методи та засоби контролю

Вивчення курсу передбачає застосування таких **методів**: інтерактивна лекція, дискусія, спостереження, робота з методичною літературою, методичними порталами, статистичними матеріалами, текстовими джерелами та інтернет-ресурсами.

Курс «Соціолінгвістика» передбачає такі **форми навчання**: лекції, практичні заняття, презентації, аналіз лексикографічних джерел, рецензування та аналіз методичної літератури, представлення результатів власних досліджень

Система контролю та оцінювання

Види та форми контролю

Формами поточного контролю є усна/письмова (тестування, презентація, реферат) відповідь здобувача. Форма підсумкового контролю – залік.

Засоби оцінювання: усні відповіді, тести; реферати / презентації / проекти.

Модульний тест – вага 15 балів

Усна відповідь / реферат / презентація / проект – вага 15 балів

Самостійна робота оцінюється на практичних заняттях за наведеними критеріями.

Критерії оцінювання видів робіт:

Модульний тест складаються з 30 питань – вага 15 балів.

Усна відповідь / презентація / реферат – вага 15 балів. Оцінюється за системою А, В, С (див. табл.). Усереднена оцінка за модуль переводиться в бали (вага 15).

Критерії оцінювання:

(А) – здобувач вичерпно висвітлює питання; чітко і конкретно висловлює головні моменти, наводить адекватні різноманітні приклади;

(В) – здобувач достатньо повно висвітлює питання; правильно виокремлює головні моменти, наводить необхідні приклади; проте відповідь має незначні неточності та помилки;

(C) – здобувач неповно висвітлює питання; не акцентує увагу на головних моментах, наводить недостатню кількість прикладів; відповідь має деякі як незначні, так і значні неточності та помилки;

(D) – здобувач частково і недостатньо висвітлює питання; не акцентує увагу на головних моментах, наводить недостатню кількість прикладів; відповідь має деякі значні неточності та помилки;

(E) – здобувач частково і недостатньо висвітлює питання; викладає недостатній для висвітлення теми обсяг теоретичних положень; не виокремлює головні думки; не наводить приклади; відповідь має велику кількість значних помилок.

0 – відсутність відповіді.

Критерії оцінювання результатів навчання з навчальної дисципліни

Загальна кількість балів, яку студент може отримати у процесі вивчення дисципліни протягом семестру, становить 100 балів, з яких 60 балів здобувач набирає за поточні види контролю і 40 балів під час підсумкового виду контролю (залік).

Кількість балів за кожен модуль виводиться із суми поточних видів контролю (за виступи на практичних/семінарських заняттях, виконання тестових завдань). Кількість балів за модуль дорівнює сумі балів, отриманих за теми даного модуля. Максимальна кількість балів складає: за 1 модуль – 30 балів; за 2 модуль – 30 балів. Підсумковий контроль проводиться з метою оцінки результатів навчання на завершальному етапі – під час проведення заліку з дисципліни. Максимальна кількість балів, яку здобувач може отримати у ході проведення підсумкового контролю становить 40 балів – 10 балів за підсумковий тест і 30 балів за три питання. Відповіді на питання передбачають демонстрацію теоретично-практичних знань здобувача з дисципліни. Оцінювання відповідей на ці питання здійснюється за спільними критеріями.

Критерії та параметри оцінювання відповідей на питання

Бали	Характеристика відповіді
10-9	здобувач вичерпно висвітлює теоретичне питання; чітко і конкретно висловлює головні моменти, наводить адекватні різноманітні приклади; вживає адекватні лексико-граматичні структури; логічно обґрунтовано і структурно правильно будує відповідь;
8-7	здобувач достатньо повно висвітлює теоретичне питання; правильно виокремлює головні моменти, наводить необхідні приклади; вживає коректні лексико-граматичні структури; логічно і структурно правильно будує відповідь; проте відповідь має незначні неточності та помилки;
6-5	здобувач неповно висвітлює теоретичне питання; не акцентує увагу на головних моментах, наводить недостатню кількість прикладів; вживає дещо некоректні лексико-граматичні структури; нелогічно і структурно неправильно будує відповідь; відповідь має деякі як незначні, так і значні неточності та помилки;
4-3	здобувач частково і недостатньо висвітлює теоретичне питання; не акцентує увагу на головних моментах, наводить недостатню кількість прикладів; вживає некоректні лексико-граматичні структури; нелогічно і структурно неправильно будує відповідь; відповідь має деякі значні неточності та помилки;
2-1	здобувач частково і недостатньо висвітлює теоретичне питання; викладає недостатній для висвітлення теми обсяг теоретичних положень; не виокремлює головні думки; не наводить приклади; вживає прості, часто некоректні лексико-граматичні структури; нелогічно і структурно неправильно будує відповідь; відповідь містить велику кількість помилок.

Шкала оцінювання: національна та ЄКТС

	Оцінка	Оцінка за національною шкалою
--	--------	-------------------------------

Сума балів за всі види навчальної діяльності	ECTS	для екзамену, курсового проекту (роботи), практики	для заліку
90-100	A	відмінно	зараховано
80-89	B	добре	
70-79	C		
60-69	D	задовільно	
50-59	E		
35-49	FX	незадовільно з можливістю повторного складання	не зараховано з можливістю повторного складання
0-34	F	незадовільно з обов'язковим повторним вивченням дисципліни	не зараховано з обов'язковим повторним вивченням дисципліни

5. Рекомендована література

5.1. Базова (основна)

1. Красовска Г., Сухомлинов О., Сигеда П. *Соціолінгвістичний компендіум*. К.: Талком, 2020. 336 с.
2. Масенко Л. *Нариси з соціолінгвістики*. Київ : Вид. дім «Києво-Могилянська академія», 2010. 243 с.
3. Мацюк Г. *Прикладна соціолінгвістика. Питання мовної політики*. Львів: Видавничий центр ЛНУ імені Івана Франка, 2009. 212 с
4. Руда О. *Мовне питання як об'єкт маніпулятивних стратегій у сучасному українському політичному дискурсі*. Київ, 2012. 232 с.
5. *Соціолінгвістика: Інтеграційний напрям досліджень* [монографія]. За ред. Г.Мацюк. Львів: ЛНУ імені Івана Франка, 2021. 280 с.
6. *Соціолінгвістичні студії* / За ред. Л. О. Ставицької. Київ: Вид. дім Дмитра Бугаго. 2010. 288 с.
7. Dittmar N. *Grundlagen der Soziolinguistik. Ein Arbeitsbuch mit Aufgaben*. Berlin, Boston: De Gruyter, 2012. 358 S.
8. Fasold R. *The Sociolinguistics of Language*. Oxford, 2012. 356 p.
9. *Historische Soziolinguistik der Stadtsprachen: Kontakt – Variation – Wandel*. Hrsg. von S. Pickl, S. Elspaß. Heidelberg: Universitätsverlag Winter, 2019. 230 S.
10. Michalik U., Zakrajewski P., Sznicer I., Stwora A. *Exploring Business Language and Culture*. Berlin: Springer, 2021. 274 p.
11. Klein M., von Reichenberg H. *Das Ende der Gender-Sprache. Genderismus, Sprachkrampf, Tiefenpsychologie*. Berlin: Springer, 2021. 350 S.
12. Spitzmüller J. *Soziolinguistik*. Stuttgart: Metzler, 2022. 322 S.

5.2. Допоміжна

1. Залізняк Г. М. Статус української та російської мов у дзеркалі громадської думки киян. *Мовознавство*. 2013. № 5. С. 89–96.
2. Масенко Л.Т. Маніпулятивні стратегії дискримінації української мови на телебаченні радянської і пострадянської України. *Мовознавство*. 2013. № 5. С. 83–88.
3. Масенко Л. Т. Мова і політика. 2-ге вид., доп. Київ: Соняшник, 2004. 120 с.
4. Масенко Л. Т. Мова і суспільство: Постколоніальний вимір. К.: Вид. дім «Києво-Могилянська академія», 2004. 163 с.
5. Мовна політика та мовна ситуація в Україні: Аналіз і рекомендації. Вид. 2-ге. Київ: Видавничий дім «Києво-Могилянська академія», 2010. 363 с.
6. Панасюк Л. В. Білінгвізм в соціально-політичному житті України [монографія]. Київ: VADEX, 2013. 269 с.
7. Перебийніс В. І. Статистичні методи для лінгвістів. Вінниця, 2001. 168 с.
8. Соколова С. О. Мовна ситуація Києва: погляд зовні. *Українська мова*. 2012. № 4. С. 3–17.

9. Ткаченко О. Б. Українська мова: сьогодення й історична перспектива. К.: Наук. думка, 2014. 511 с.
10. Шевчук-Ключева О. В. Українське усне мовлення Донеччини [монографія]. Вінниця : Вид-во «Твори», 2015. 162 с.
11. Soziolinguistik trifft Korpuslinguistik: deutsch-polnische und deutsch-tschechische Zweisprachigkeit. Hrsg. von B. Hansen, A. Zielinska. Heidelberg: Universitätsverlag Winter, 2022. 266 S.

6. Інформаційні ресурси

1. Антошкіна Л., Красовська Г., Сигеда П., Сухомлинов О. *Соціолінгвістика*: навчальний посібник. – Донецьк: ТОВ „Юго-Восток Лтд”, 2007. 360 с.
<https://suchomlynov.pl/assets/files/publikacje/socjolingwistyka.pdf>
2. Білоконенко Л.А. *Соціолінгвістика* : практикум. Кривий Ріг : КДПУ, 2020. 106 с.
http://elibrary.kdpu.edu.ua/bitstream/123456789/4304/1/Білоконенко_СОЦІОЛІНГВ_практикум.pdf
3. Соціолінгвістика, її предмет, завдання і проблеми: <http://litmisto.org.ua/?p=15182>
4. About sociolinguistic fieldwork. The North Carolina Language and Life Project: <https://linguistics.chass.ncsu.edu>
5. Androutsopoulos J.K. Online-Gemeinschaften und Sprachvariation. Soziolinguistische Perspektiven auf Sprache im Internet Applied Linguistics: https://ids-pub.bsz-bw.de/frontdoor/deliver/index/docId/989/file/Androutsopoulos_Online-Gemeinschaften_und_Sprachvariation_2003.pdf
6. Deckert Sh., Vikers C. Introduction to Sociolinguistics: Society and Identity, 2011: [https://books.google.de/books?id=K-M0ad3HBxAC&q="An+Introduction+to+Sociolinguistics:+Society+and+Identity"](https://books.google.de/books?id=K-M0ad3HBxAC&q=)
7. Interaktionale und Interkulturelle Soziolinguistik: <https://www.hs-fulda.de/forschen/forschungseinrichtungen/wissenschaftliche-zentren-und-forschungsverbuende/cinteus/content-pool-cinteus/interaktionale-und-interkulturelle-soziolinguistik>
8. Sociolinguistics: <http://www.ello.uos.de/field.php/Sociolinguistics/Sociolinguistics>
9. Sociolinguistics: an interview with William Labov ReVEL: https://web.archive.org/web/20101011073136/http://www.revel.inf.br/site2007/_pdf/9/entrevistas/revel_9_interview_labov.pdf
10. Soziolinguistik. <https://linguistik.online/soziolinguistik/>

Додатково

Розподіл балів, які отримують аспіранти

Поточне опитування та самостійна робота					Кількість балів (залік)	Сумарна к-ть балів
Змістовий модуль №1			Змістовий модуль № 2			
T1	T2	T3	T4	T5	40	100
30			30			